

Abraham Izaïc Witmans (1857-1919) zandgraf 566, vak H
Directeur van de Gemeentelijke Bank van Lening

Personalia

Geboren: 27 mei 1857 te Leiden

Zoon van: Abraham Witmans en Jennegien Hendrina Hoefhamer

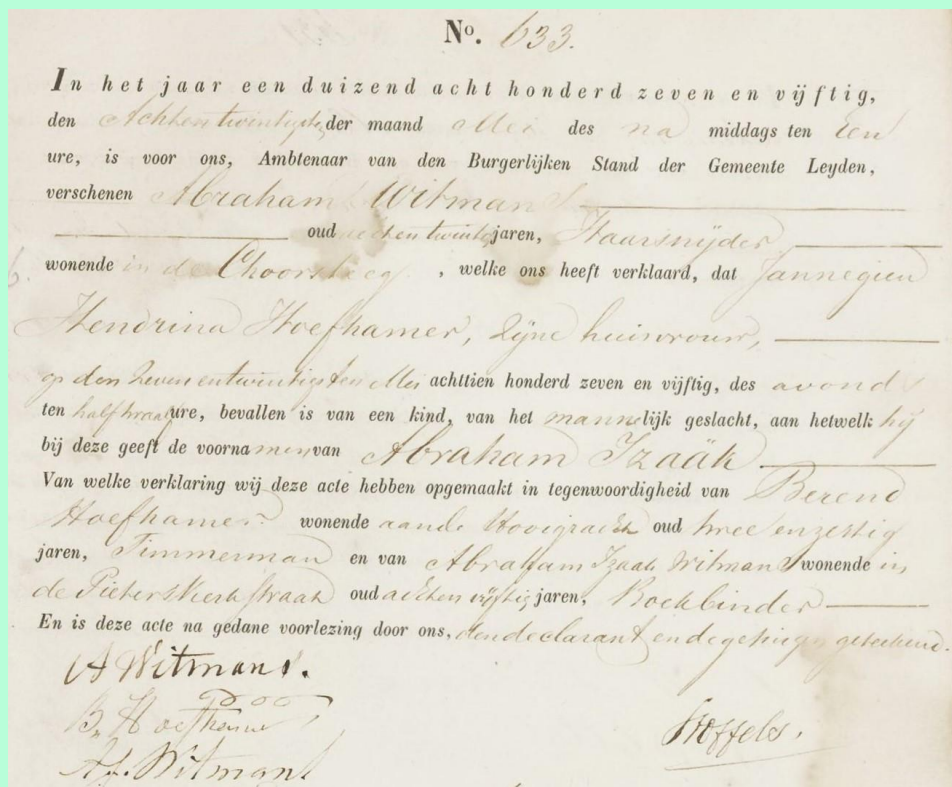
Gehuwd met: Johanna Susanna van Venetië op 2 augustus 1882 te Leiden

Overleden: 15 oktober 1919 te Leiden

Begraven: 20 oktober 1919

Ouderlijk gezin en jeugd

Abraham Izaïc Witmans wordt op 27 mei 1857 in de Pieterskerk-Choorsteeg te Leiden geboren als zoon van Abraham Witmans (1828-1882) en van Jennegien Hendrina Hoefhamer (1831-1912). Vader Witmans is kapper, ook wel 'haarsnijder' genoemd.

Geboorteakte

Zijn geboorte is twee maanden nadat hun eerste kind, die de namen Abraham Isaïc kreeg en op 15 januari 1855 ter wereld kwam, na twee jaar en twee maanden overleed. 'Onze' Abraham Izaïc krijgt dus - wat gebruikelijk was - de namen van zijn overleden broertje. Na Abraham Izaïc komt er nog een dochter: Petronella Berendina Hendrina, geboren op 12 mei 1866. Het gezin Witmans-Hoefhamer verhuist omstreeks 1870 naar de Aalmarkt.

Abram, zoals hij wordt genoemd, groeit op in een eenvoudig, burgerlijk gezin. Hij gaat naar de gemeentelijke jongensschool 2de klas in de Pieterskerkstraat, de huidige Pieterskerkgracht. Deze school stond destijds onder leiding van het schoolhoofd Van Wijk, die de reputatie genoot alles uit de leerlingen te kunnen halen wat erin zat. De jonge Abram is een van de beste leerlingen; hij leert niet alleen snel, maar is ook geliefd door zijn open en eerlijk karakter.

Gemeentelijke school aan de Pieterkerkgracht

Van kantoorbediende naar bankdirecteur

In 1872, hij is dan 15 jaar, wordt hij aangesteld als kantoorbediende op het kantoor van de Rijksontvanger in Leiden, het belastingkantoor zouden wij nu zeggen. In deze baan blijkt hij een accuraat ambtenaar te zijn, die niet alleen nauwkeurig, maar ook snel werkt. Zijn superieuren zijn dan ook zeer tevreden en ook wordt hij door zijn collega's zeer gewaardeerd. In 1884 wordt hij bevorderd tot boekhouder.

Het kantoor van de Rijksontvanger is voor de jonge Witmans een goede leerschool. Hij doet er veel kennis op van administratieve zaken, vooral op het gebied van de belastingen. Ook doet hij veel mensenkennis op. Witmans heeft een luisterend oor voor zijn klanten, hoort hun klachten en bezwaren vriendelijk aan en beantwoordt deze. Hierdoor wordt hij van velen een vertrouweling en raadsman.

In juli 1900 komt aan Witmans' baan bij het kantoor van de Rijksontvanger een einde vanwege een benoeming door de gemeenteraad van Leiden tot directeur van de Stadsbank van Lening.

In deze nieuwe betrekking toont hij aan niet alleen over een grote werkkraft te beschikken, maar ook leiding te kunnen geven en een uitstekend organisator te zijn.

Witmans heeft de bank hervormd en gemoderniseerd. Met name heeft hij ervoor gezorgd dat ook de kleine winkelier en koopman welkom is bij deze bank en leningen kan krijgen. Ook pensioengerechtigden helpt hij graag.

Voor zijn ondergeschikte ambtenaren, die hij bij voorkeur medewerkers noemt, is Witmans een strenge, maar rechtvaardige chef. Wanneer een van hen iets verkeerd doet, krijgt deze wel een standje, maar dat doet niets af aan de vriendschap die Witmans met hem heeft. Alleen als iemand opzettelijk tegen hem liegt, kan Witmans dat niet verdragen en komt een einde aan de vriendschap, of leidt dit zelfs tot ontslag. De waarheid gaat hem boven alles.

“Witmans heeft een hart van goud” werd over hem gezegd door iemand die hij had ondersteund, al had deze formeel geen recht op deze hulp. Witmans heeft in degelijke kwesties ook oog voor de menselijke kant van de zaak.

Huwelijk en gezin

Op 2 augustus 1882 trouwt Abraham Izaïc Witmans in Leiden met Johanna Susanna van Venetië. Het echtpaar Witmans - van Venetië krijgt vier kinderen:

1. Abraham Johannes, geboren op 10 maart 1883.
2. Johanna Susanna Hendrina, geboren op 27 oktober 1884.
3. Johannes Cornelis Jacobus, geboren op 3 augustus 1886.
4. Pieter Johannes, geboren op 17 september 1889.

Het gezin woont lange tijd, vanaf 1900, of misschien wel eerder, in de Nieuwsteeg op nr. 6.

Nieuwsteeg ca. 1900

Maatschappelijke activiteiten

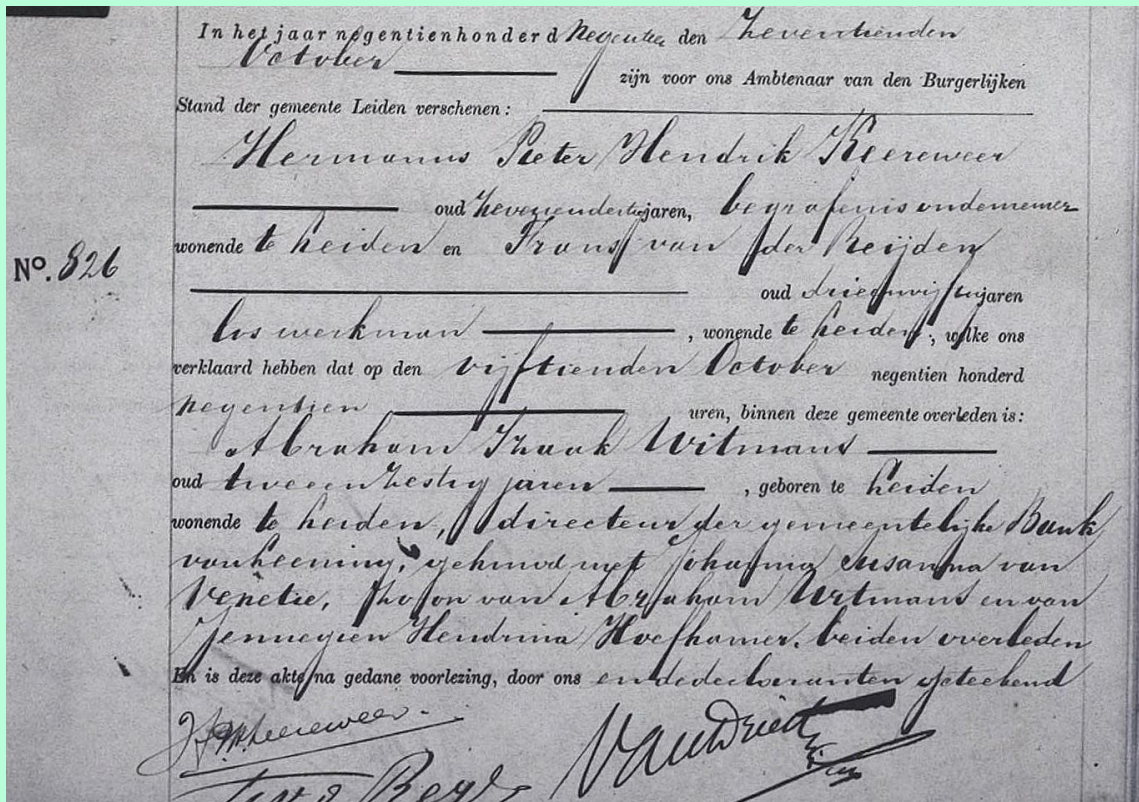
Witmans is zeer actief in de vereniging “Uit Liefde”, een organisatie die in stilte opereert om mensen te helpen die in armoede leven. Na korte tijd lid te zijn geweest, wordt hij voorzitter. In deze functie doet hij veel voor de stille armen van Leiden, waarvan hij de meesten goed kent. Het gaat hem zeer aan het hart als deze vereniging, die haar gaven in natura verstrekt, in 1914 haar werkzaamheden moet stopzetten.

Ook is Witmans actief in de Leidsche Maatschappij van Weldadigheid. Hij bezoekt gezinnen die aan zijn zorg zijn toevertrouwd. Na zo'n bezoek adviseert hij het bestuur over de steun die het gezin nodig heeft. Zelden wordt van zijn advies afgeweken.

Overlijden

Zo vult Witmans zijn dagelijks leven met werk en zorg voor de armen. Hij wordt alom gewaardeerd. Helaas komt hieraan op 15 oktober 1919 een einde wanneer hij op 62-jarige leeftijd overlijdt.

Vijf dagen later vindt de begrafenis plaats in zandgraf 566 op de begraafplaats aan de Groenesteeg. Anderhalf jaar later overlijdt Witmans echtgenote, Johanna Susanna van Venetië. Op 7 mei 1921 wordt zij in graf 566 met haar echtgenoot herenigd. Op dit graf staat een kleine schuine zerk en een nummerpaaltje.

Overlijdensakte

Overlijdensadvertentie

Zandgraf 566

Bronnen:

Literatuur:

- Sijtsma, K.: *A.I. Witmans*. Leids Jaarboekje 1920.

Archieven:

- Centraal Bureau voor de Genealogie te Den Haag (CGB)
- Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO)

Dagbladen:

- Leidsch Dagblad: 16 oktober 1919.

Websites:

- www.wiewaswie.nl

Auteur

Lodewijk Kallenberg (februari 2026)